

LBRIS

We know
books

**TATIANA
DE ROSNAY**

**Viața asta
îți aparține**

Traducere din limba franceză și note
ANDREEA NĂSTASE

LITERA
București

CUPRINS

Povestea din spatele poveștii	9
1. Întâlnirea.....	11
2. „Șaștin“	23
3. Lunganul	35
4. Nașterea unei prietenii.....	53
5. Alexandra	67
6. Leul de aur.....	85
7. Jurnalul lui Célestine.....	99
8. Spitalul	125
9. Darul lui Célestine	141
10. Îndoiala	163
11. Scrisoarea.....	177
12. „Acolo unde este liniște“	191
13. O afacere de familie	205
14. Frumoasa Amina	217
15. Conversație cu doamna Bazin.....	231
16. Zagora.....	241
17. „Te iubesc“	257
18. Tată și fiu	273
19. „Îmi amintesc totul“	285
Mulțumiri.....	301

Tocmai îmi pierdusem bunicul adorât, pictor, căruia îi este dedicată această carte.

Am descoperit că povestea nu era deloc rea. Din contră, era emoționantă, pe alocuri amuzantă. Am vărsat până și o lacrimă. Aveam nevoie, totuși, de opinia redactorilor mei, iar răspunsul lor a fost că romanul trebuia publicat.

Este istoria prieteniei improbabile și profunde dintre două ființe pe care totul le separă, un tânăr de familie bună, singuratic și neînțeleș, care visează să devină romancier, și o femeie fără vârstă și fără adăpost, obosită de viață, care nu mai crede în mare lucru. Este povestea unui adolescent care, în sfârșit, își ia zborul și învață să înfrunte realitatea.

Sunt atât de bucuroasă și de mândră că țineți astăzi această carte în mâini! Vă doresc o călătorie de neuitat, alături de Martin și de Célestine!

Tatiana de Rosnay

1

ÎNTÂLNIREA

Paris, 1990

La optsprezece ani, pe Martin Dujeu nu-l interesează prea mult fetele și cu atât mai puțin de examenul de bacalaureat. Nu pare să se bucure decât în prezența cățelului său beagle, *Germinal*, a prietenului său din copilărie, Oscar Duval, sau dacă aude numele lui Émile Zola.

Este un puști visător, înalt, cu părul blond-platinat tuns periuță, cu mersul împleticit. Nasul coroiat, ochelarii groși și membrele interminabile îi dau aerul unui cocostârc letargic.

În fiecă seară de marți Victor Dujeu își face o datorie din a-și scoate fiul la masă în cartier, la restaurantul *Mandarin de Jade*, pe rue de Grenelle, unde încearcă, în van, să-și înghită exasperarea pe care i-o provoacă spectacolul găliganului prăbușit în fața pachetelilor de primăvară.

Nu atât somnolența aceasta îl scoate din sărite, cât faptul că întrevede pe chipul fiului său asemănări cu Kerstin. Martin a moștenit de la ea paloarea scandinavă, care te face să te întrebi dacă posedă gene și sprâncene. Tot de la ea a primit și această miopie jenantă (minus unu și jumătate la ochiul drept și minus unu la

stângul), dar, pe cât de mult i-a plăcut lui Victor Dujeu să se piardă în oceanul acelor pupile, pe atât de mult îl deranjează aceeași privire vagă la fiul său.

Kerstin și-a pierdut viața într-o catastrofă aeriană, la douăzeci și doi de ani. Corpul nu i-a fost găsit niciodată printre cele ale celorlalți șaptezeci și cinci de pasageri. Martin avea doi ani pe atunci.

Își amintește silueta ei subțire și părul blond, alături de un parfum a cărui intensitate s-a estompat cu timpul, aidoma unui buchet fanat, dar care apare uneori, la colțul unei străzi sau într-un magazin, răscolind cu efluviile lui o rană niciodată pe deplin închisă.

Înălțimea de un metru și nouăzeci și opt de centimetri, măsura patruzeci și șase la picior și nasul arcuit le-a moștenit pe linie paternă, alături de ținuta cocârjată, cu umerii lăsați și toracele tras în spate, de parcă le-ar fi fost interzis să stea drepti. Acestea sunt însă singurele aspecte unde tatăl și fiul se aseamănă, căci unul este bronzat, elegant și plinuț, pe când celălalt este slab, albicios și somnoros.

Martin îndură fără să pună la suflet batjocurile la adresa înălțimii sale și a ochelarilor groși, în spatele cărora abia distingi culoarea și forma ochilor. Adevărata diformitate, insurmontabilă din punctul lui de vedere, o reprezintă picioarele. Mai precis, degetele de la picioare.

Martin Dujeu are degetele de la picioare conectate între ele printr-o peliculă fină de piele roz, atât de subțire încât ai putea s-o tai cu foarfeca. În copilărie i s-a povestit, cu cea mai mare seriozitate, că bizareria s-ar fi datorat faptului că fusese conceput la Veneția. Într-adevăr, părinții lui își petrecuseră luna de miere în cetatea dogilor, iar Martin văzuse lumina zile nouă luni mai târziu... O vreme, crezuse că toți copiii concepuți la Veneția se nășteau cu degetele palmate și se mândrise cu această particularitate.

Pe la cincisprezece ani, măcinat de complexe, alesese versiunea, mai credibilă, a medicului de familie, care pusese această ciudățenie pe seama „embriogenezei defectuoase“. Martin jurase să nu-și mai expună niciodată picioarele în public, dar se văzuse nevoit să aleagă proba de înot la bacalaureat. Avea note mediocre, prin urmare nu putea rata ocazia să-și amelioreze media. Timp de trei zile suferise ca un martir. În ziua probei de natație hotărâse să-și păstreze șosetele, sub pretextul unei dermatite, ceea ce nu făcuse decât să atragă și mai abitir atenția asupra lui. Toți ochii păreau fixați asupra acestui gigant miop în șosete din lână bordo. Fusese invitat să le scoată imediat. O făcuse, cu moartea în suflet. Toate privirile se îndreptaseră spre picioarele lui, iar din mulțime se auziseră exclamații șocate.

- Dar ce se întâmplă cu picioarele dumneavoastră? Aveți labe de înot? îl întrebase indignat instructorul. Cum îndrăzniți să trișați la bacalaureat?

- Nu sunt labe de înot, răspunsese Martin resemnat. Așa sunt picioarele mele.

- Cum adică?

- Am degetele palmate.

- Aveți degetele... palmate?

- Da.

- Pot să pun mâna? Bărbatul se aplecase și ciupise pielea rozalie, apoi fluierase uluit: N-am văzut niciodată așa ceva, dar este adevărat.

- Din păcate, suspinase Martin de-a dreptul funebru.

Încă își amintește râsetele răutăcioase izbucnite din jurul lui. Râsete stinse rapid când oamenii văzuseră viteza cu care înota. Nota douăzeci din douăzeci, niciodată acordată până atunci, le închisese pliscurile celor mai răi dintre ei.

Martin Dujeu plecase de la piscină cu capul sus, cu onoarea salvată, dar cu sufletul rănit.

A fost cald toată ziua. Cerul este acoperit, greu, de un gri amenințător. Martin se întoarce acasă, prin rue du Bac, cu Germinal în lesă. Se gândește din nou la masa din ajun. La momentul când tatăl său l-a anunțat, plin de emfază, că se logodea.

Logodit la cincizeci de ani! Martin și-a mușcat buzele ca să nu izbucnească în râs.

Victor Dujeu își privea banana flambată cu un aer filosofic.

- A venit momentul să-mi refac viața. Au trecut șaisprezece ani de la moartea lui Kerstin.

Martin nu suportă să-l audă rostindu-i numele. Victor Dujeu spune „Șaștin“, după pronunția suedeză, iar nu „Kerstine“, apropiat de Christine, așa cum ar pronunța majoritatea francezilor. „Șaștin“ sună prea tandru, prea intim, iar lui Martin nu-i place să vadă buzele tatălui său avansând și rotunjindu-se ca și cum ar săruta pe cineva.

- Vezi tu, mă simt foarte singur, suspinase Victor.

Cu toate acestea, nu trăise prea multă vreme singur, își spusese Martin. De vreo cincisprezece ani, femeile defilau constant prin rue de Babylone - procesiune care pe tânăr îl lăsase întotdeauna rece; le trata pe toate

aceste prietene de-o noapte ale tatălui său cu un dispreț discret, dar statornic.

- Ultima rămâne?

Victor Dujeu fusese atât de fericit să-și audă fiul vorbind, încât preferase să ignore ironia.

- Da, mă voi căsători cu Alexandra.

- Ah... făcuse Martin pe un ton stins. Ar trebui să-ți mănânci banana. S-a stins de mult. E păcat să se răcească.

Victor Dujeu acceptase iritat, dar resemnat, dezinteresul manifest al băiatului față de planurile sale matrimoniale și se aplecase asupra desertului în tăcere. Oarecum călduță, banana înota într-o zeamă rece de grăsime dulce.

Femeie frumoasă, la vreo treizeci de ani, cu ochi verzi și picioare lungi, Alexandra Chamard îl tratează pe tânăr cu același dispreț. Martin s-a văzut nevoit să-i accepte instalarea în casa din rue de Babylone, pe care a invadat-o cu parfumul ei puternic. Celelalte amante ale tatălui său i s-au părut mai discrete. Asta, în schimb, se afișează cu o ostentație neplăcută. Se foiește aproape goală prin apartament, cu pieptul înainte și talia cambrată, ascultă opere de Wagner la maximum sau dă buzna în camera lui, loc unde nici stăpânul casei nu îndrăznește să se aventureze.

Într-o zi, în timp ce el scrie, femeia intră fără să ciocănească la ușă și se uită la fotografia cu Kerstin, pe care o ține pe noptieră.

- Ce tare semeni cu mama ta! Scoate-ți ochelarii, ca să te văd mai bine...

Cum el nu schițează nici un gest, în speranța de-a o vedea ieșită cât mai repede din cameră, ea se apleacă și-i înlătură cu o expresie răutăcioasă.

- Incredibil. Aceași față, cu excepția nasului.

Încearcă în zadar să-și recupereze ochelarii. Fără ei realitatea din jur se reduce la forme fluide, la o zonă de clar-obscur în care nu are curaj să se deplaseze.

Cu un râs cristalin, femeia îi ascunde ochelarii sub o pernă.

- Trebuie să-i găsești, amice. Noroc!

O așteaptă să iasă din încăpere, apoi, pe pipăite, deschide unul dintre sertarele biroului. Înăuntru, aranjate ordonat, se află trei perechi de ochelari identice. Un infirm ca el nu poate să depindă de una singură, după cum a învățat încă de la o vârstă fragedă. Fluierând, reîncepe să bată la mașină.

Ajunsă la capătul culoarului, Alexandra aude sunele tastelor și rămâne blocată o secundă. Ridică însă din umeri și își vede de drum.

Pe nasul lui Martin aterizează o picătură de ploaie, urmată de o alta, pe ureche. Trecătorii încep să mărească pasul și să-și deschidă umbrelele.

- Germinal, plouă, își informează câinele.

Beagle-ul se întoarce spre el și îl privește cu ochii săi negri, malițioși.

- Ce facem acum? Fugim spre casă, cu riscul să ne facă learcă, sau ne adăpostim și așteptăm să treacă?

„Ne punem la adăpost“, pare să răspundă câțelul.

- Bine, decide Martin și se îndreaptă spre ușa unui gang, pe jumătate deschisă. Ploaia s-a întetit bine de-acum, plesnind asfaltul plin de praf și capotele mașinilor. Porticul, destul de adânc, îi protejează însă bine, iar Martin se pregătește de o așteptare de durată, când nările îi sunt lovite de o duhoare scârboasă - un amestec de vin, de transpirație, de urină și de tutun rece.

Înainte să apuce să determine sursa, este agresat de vocea aspră a unei femei:

- Cară-te de aici, mucosule deșirat, cu potaia ta cu tot! Cărați-vă!

Surprins, se apleacă în interior și, în penumbra pasajului, i se pare că întrevede un maldăr de zdrențe.

Mirosul se accentuează; distinge doi genunchi ascuțiți, negri de jeg, o țeastă gri, cu țepi rebeli și un chip lung și trist, vârstat de riduri profunde, cu o gură posacă, dotată cu dinți putrezi.

- Ești surd sau ce ai? Ți-am zis să dispari! Ce cauți la mine în casă?

- Vă rog să mă scuzați, doamnă, îi răspunde politico. Nu mi-am dat seama că am intrat la dumneavoastră.

Smucește de lesa lui Germinal, a cărui curiozitate a fost ațâțată de mirosurile care i se par deosebit de interesante.

- Cară-te!

- Imediat, doamnă.

Dintr-un salt, ajunge afară, în ploaie, dar se întoarce spre creatura bizară, pe jumătate ascunsă de ușă, ghemuită pe o bucată de carton. Lângă ea se află un coș vechi, plin ochi, din care se ivesc gățul verzui al unei sticle de vin, ziare motolite, conserve goale și haine cârpite. Femeia, teribil de slabă, înfășurată într-un pardesiu găurit, scrie de zor într-un caiet școlar, cu o țigară între buze. Nu-l vede nici pe Martin, nici pe câinele acestuia, căci notează ceva febril, ca și cum orele i-ar fi numărate. O urmărește fascinat, cu apa curgând pe el.

În tot acest timp, Germinal se plictisește și începe să se smucească în direcția casei, spre culcușul lui și masa de seară. Cu inima îndoită, Martin se lasă înduplecat și pornește de-a lungul străzii pustii.

O găsește invariabil în același loc, la intrarea în gang ce poate părea zidită la prima vedere, la colțul cu rue de Varenne. Câteodată se plimbă în sus și în jos pe trotuar, cu brațele încrucișate la piept, un chiștoc în colțul gurii și chipul sumbru. I se întâmplă să-i insulte pe trecători dacă nu-i dau de pomană sau refuză să se uite în direcția ei. În astfel de momente pare cuprinsă de o furie aprigă, ridicând pumnii amenințător, ca un boxer care se încălzește înainte de meci. O vede însă și stând întinsă pe cartonul ei, într-o stare de prostrație, cu ochii închiși și palmele deschise spre cer.

A aflat de la negustorul de legume de vizavi că-și face veacul de multă vreme pe acolo. Din când în când o mai saltă poliția și dispare câteva zile, dar revine întotdeauna în același loc. Nu deranjează cu adevărat pe nimeni decât atunci când face crize de nervi.

Martin n-a remarcat-o până acum, deși trece de mai multe ori pe zi pe acea porțiune a străzii în drum spre liceu. De ce n-a văzut-o niciodată, deși ea este mereu acolo, zi și noapte, indiferent dacă plouă sau ninge? Îi povestește prietenului său, Oscar, care izbucnește în râs.

- Dujeu, tu trăiești în altă lume, acolo, sus, printre nori! Puteam să cerșesc o lună întregă în fața ușii tale, îmbrăcat într-un sac de gunoi, și n-ai fi văzut nimic.

Scund, rotunjour și creț, Oscar nutrește o pasiune devorantă și precoce pentru femei. Îi leagă o prietenie solidă, încă din școala primară. Oscar e animat de un respect tainic față de acest tânăr palid, cu reacții controlate.

- Martin Dujeu o să fie celebru, i s-a destăinuit surorii lui, Delphine.

- Sparanghelul albinos? Poate la circ! a răs fata, aflată încă la o vârstă a simplității.

- Nu este albinos, ci blond.

- Alb!

Oscar s-a mulțumit să ridice din umeri.

- O să vezi, într-o bună zi o să ajungă un autor faimos.

Martin lucrează de doi ani la un roman, secret pe care numai prietenul lui îl știe.

Ce tot scrie femeia asta? Din ce în ce mai curios, Martin se învârte acum mai des prin rue du Bac, spi-onând-o. Uneori, necunoscuta îl surprinde în pragul porții. Îi zărește ochii negri scânteind și, imediat ce el trece mai departe, femeia se preface că nu l-a văzut, întorcându-i pur și simplu spatele.

A început chiar s-o salute:

- Bună ziua, doamnă.

Nu primește niciodată răspuns.

Într-o după-amiază, pe drumul spre casă de la liceu, o vede ridicându-se la apropierea lui, ondulându-se ca un șarpe și sfârșind dreaptă ca un băț pe picioarele ei lungi, descărnate și murdare. Constată că este aproape

la fel de înaltă ca el. Martin nu acordă decât arareori atenție înălțimii celorlalți, pentru că de la nivelul său toți i se par mărunți. Cam un metru și optzeci de centimetri, își face socoteala. Oare ce vârstă să aibă? Imposibil de spus. Se mulțumește cu o estimare vagă, între șazeci și șazeci și cinci de ani.

Pare să-l aștepte, impresionantă, cu pumnii înfipti în șolduri, capul ridicat și bărbia avântată înaintea. Se apropie și-i observă chipul ridat, pielea bronzată. Pe spinare îi atârnă lațe de păr lung, gras, de un gri gălbui.

Se întreabă dacă a fost drăguță vreodată. În orice caz, nu i-a mai rămas nimic dintr-o ipotetică fostă frumusețe. Nasul ei, mai curând un cioc, a fost întotdeauna un dezavantaj, iar acum chipul tras i-l scoate izbitor în evidență. Cu toate acestea, exercită un anumit magnetism, concentrat în privirea fixă, în pupilele de abanos.

Se oprește la câțiva metri și o salută, ca de obicei:

- Bună ziua, doamnă.

Femeia face un pas înainte, la fel de sfidătoare.

- Ce vrei cu mine, coadă de mătură? În loc să-i dai cu „bună ziua“, mai bine mi-ai scăpa niște biștari! Se vede că nu știi ce-i aia foamea, nu? Bine hrănit, curățel, cu pătuțul lui cald în fiecare seară! Ai văzut salteaua mea? Îl întreabă izbucnind în râsul ei de hienă.

- Cu plăcere, îi răspunde Martin și scoate o hârtie de o sută de franci din buzunar. Pofțiți.

Arătarea cască ochii mari.

- Ești dus cu capul, băiete!

Înșfacă iute banii, apoi îi apropie de ochi și îi pipăie.

- Trag nădejde că nu-i falsă. Vrei să-ți bați joc de mine, mucosule? Îs pățită.

Martin își îndreaptă spatele, indignat.

- Mă jigniți, doamnă. Bună seara.

Se îndepărtează, dar simte în ceafă o privire nedumerită.

- N-ar fi trebuit să-i dați bani, îi spune vânzătorul de legume.

- De ce?

- Pentru că dă totul pe băutură. Cu cât bea mai mult, cu atât se face mai rău de răs. Ia uite, s-a dus deja să-și cumpere doza!

Femeia traversează strada cu pași leneși, cu coșul pe braț, în picioarele goale. Intră la băcănie și iese imediat cu sticla deja la gură. Se instalează pe cartonul ei și se dedică vinului, cu voluptatea nou-născutului care suge din biberon.

Trist, neputincios, Martin o vede prăbușindu-se.

2

„ȘAȘTIN“

Marțea următoare, Martin își surprinde tatăl în timpul unei rituale de la restaurantul Mandarin de Jade:

- Ai văzut-o pe doamna care își face veacul pe rue du Bac, în fața vânzătorului de legume?

Victor Dujeu tresare, întrebându-se dacă fiul său se referă la vreo prostituată.

- E o curvă acolo?

Martin se înroșește imediat, așa cum pătea Kerstin: strident, urechile i se fac aproape mov. Constatând încă o dată moștenirea genetică a fiului său, Victor Dujeu simte junghiul sufletesc familiar, abia atenuat de trecerea timpului.

Băiatul îi prinde privirea pe jumătate iritată, pe jumătate înduioșată. Se foiește puțin pe scaun, își alungă emoția.

- Nu, vorbesc despre cerșetoare.

- Nebuna aia bătrână care înjură pe toată lumea? Aia care seamănă cu o vrăjitoare? Da, e de multă vreme acolo. Face parte din cartier deja.

- Ai observat că scrie tot timpul într-un caiet?

- Nu. Dar ce vrei cu ea?

Martin își vâă capul între umeri și revine la starea letargică.